

*A karácsonyi
doboz*

*fine
selection*

RICHARD PAUL EVANS

RICHARD PAUL EVANS

A karácsonyi doboz

*A nővéremnek, Sue-nak.
Nagyon szeretem, és hiányzik.*

*Egyetlen kislány sem állíthatja meg a világot,
hogy rám várjon.*

– NATALIE MERCHANT

1. fejezet

Az özvegy és a kúria

alán lassacskán öregnek számítok ebben a rohanó világban, kifogytam az osztályrészemül jutott szavakból és a lelkes hallgatóságból. Vagy az is elképzelhető, hogy csak belefáradtam kétkedő korunkba, amely úgy bökdösi és szurkálja történetem, akár egy középiskolás diák az érzéstelenül heverő békát biológiaórán, hogy megvizsgálja, honnan származik az életereje, amíg a szerencsétlen teremtés ki nem múlik a végén. Bármilyen is az oka, arra kellett ráébrednem, hogy amint telnek a karácsonyok, egyik a másik után, egyre kevesebbet halljuk a karácsonyi doboz történetét, pedig mind nagyobb szükség volna rá. Ezért úgy határoztam, most megörökítem ezt a csodálatos mesét az utókor számára, hogy szívükbe zárják vagy elvessek az emberek,

ahogyan kedvük tartja. Ami engem illet, én hiszek benne. S ez a mese, végül is, az én történetem.

Romantikus lelkületű barátaim, különösen azok, akik ma is hisznek a Mikulásban, azt vallják, hogy a díszes, barna színű karácsonyi dobozt még maga Szent Miklós barkácsolta, méghozzá az első karácsonyfa törzséből, amelyet a hideg, decemberi hóból hozott magával sok-sok esztendővel ezelőtt. Mások úgy tartják, a dobozt ügyes kezek éppen abból a kemény és szilánkos fából faragták, csiszolták, amelynek durva kérgén a karácsony ura végső bizonyosságát tette az emberiség iránti szeretetének. Feleségem, Keri viszont kitart azon szilárd meggyőződése mellett, miszerint a doboz értékének valójában semmi köze a tárgy kézzel fogható tulajdonságaihoz, sokkal inkább rejlik a fagyöngyöt mintázó bronzpántok és ezüstkapsok mögött lakozó tartalmában. Bármilyen álljon is a doboz varázsának eredete mögött, én ürességének tényét őrzöm kincsként a szívemben, és annak az ünnepnek az emlékét, amelyen a karácsonyi doboz váratlanul rám talált.

A Wasatch-hegyvonulat hófödte csúcsainak árnyékában születtem és nevelkedtem, Salt Lake Valley keleti szélén.

Tizennegyedik születésnapom előtt két hónappal apám elveszítette a munkáját, mire egy biztos állás reményében eladtuk a házat, és Dél-Kalifornia melegebb, gazdagabb vidékére költöztünk. Ott azután – óriási csalódásomra – éppen olyan vallásos áhítattal vágyakoztam a fehér karácsonyi ünnepek után, mint a helyi kereskedők. Egyetlen röpke, dicsőséges pillanatot leszámítva, amikor is főszerepet játszottam az iskolai színelőadásban, serdülőkori éveim tulajdonképpen eseménytelenül teltek, és ez az időszak kizárólag az én számomra tűnt fontosnak. Érettségi után beiratkoztam az egyik főiskolára, hogy kitanuljam az üzleti világ fortélyait, és közben átestem az élet nagy fordulópontjain is; találkoztam egy barna szemű, kiválóan képzett grafikuslánnyal, Kerivel, majd rövid ismerkedés után össze is házasodtunk. Ifjú feleségem alig tizenöt hónappal az esküvő után világra hozott egy egészséges kislányt, akinek a Jenna nevet adtuk.

Sem Keri, sem én nem rajongtunk különösebben a nagyvárosi forgatagért, ezért amikor néhány héttel a diplomaosztás előtt értesültünk egy váratlan üzleti lehetőségről szeretett szülővárosomban, rögtön lecsaptunk a kínálózó alkalomra. Végre hazaköltözhattünk a friss levegőre, és újra élvezhattük a hófehér teleket. Félretett

pénztartalékainkat azonban szinte teljes mértékben ki-
merítettük az izgalmas kaland során, és mivel az új vál-
lalkozás kezdeti nyeresége, bár ígéretesnek számított,
mégsem volt busásnak nevezhető, hamar megtanultuk,
hogyan kell fogunkhoz verni a garast. Pénzügyek terén
Keri valóságos mesterévé vált annak, hogyan teremtsen
kevesből is bőséget, így hát ritkán éreztük, valójában
mennyire szűkölködünk. Ez alól egyedül a szállásunk
volt kivétel. Hármunknak bizony több helyre lett volna
szüksége annál a zsúfolt, egyszobás kis lakásnál, amely-
ben laktunk. Gazdasági megfontolások miatt döntöttünk
a babaágy mellett is – bár kislányunk már lassacskán a
negyedik életévét is betöltötte –, mert még az is csak ne-
hézkesen fért be a hálószobába, és alig néhány centimé-
ter választotta el a mi ágyunktól, amely pedig így is köz-
vetlenül a tulsó fal mellé szorult. A konyhában sem volt
sokkal rózsásabb a helyzet, hiszen ott is egymás mellett
szorongtak a konzervekkel teli kartondobozok, Keri var-
róasztalkájával és Jenna játékos kosarával együtt. Gyak-
ran tréfálkoztunk, hogy Keri egyidőben könnyedén
megfőzhetné a vacsorát és megvarrhatná a ruháinkat,
anélkül, hogy akár egyszer is fel kellene állnia a széké-
ről. Kicsiny háztartásunk túlzúsúfoltsága azonban hamar

elviselhetetlenné vált, és már-már a teljes kétségbeesés szélén álltunk, amikor hét héttel karácsony előtt belépett életünkbe a karácsonyi doboz meséje. Reggelinél üldögéltünk éppen parányi otthonunkban, lány tojás, pirítós és narancslé fölött.

– Ezt nézd meg! – kiáltott fel Keri izgatottan, és kezembe nyomta az apróhirdetéseket.

Idős asszony tágas, fasori otthonába keres bennlakó házaspárt a mindennapi étkezések ellátására, illetve könnyű házi- és kerti munkára. Különálló lakrész. Ünnepek és szabadnapok biztosítva. Akár gyermekekkel is. Tel.: 445-3989. Mrs. Parkin.

Meglepetten néztem fel az újságból.

– Mi a véleményed? – kérdezte a feleségem. – Bizonyára hatalmas ház, hiszen a Fasorban áll. Közel esik az üzlethez, és ez a kis többletmunka igazán nem jelentene túl nagy terhet. Ugyan, mi nekem még egy személyre főzni és mosni? – tette fel a költői kérdést. Közelebb hajolt, és beleharapott a pirítósomba. – Esténként amúgy is ritkán vagy itthon.

Elgondolkodva dőltem hátra a széken.

– Nem hangzik rosszul – feleltem óvatosan. – Persze sosem tudhatod előre, pontosan mit vállalsz magadra. Az öcsém, Mark, egyszer beköltözött valami idős fickó alagsori lakásába. Az öreg rendszeresen felébresztette Markot az éjszaka közepén a kiabálásával. A feleségével ordított, aki legalább húsz éve meghalt. Halálra rémítette az öcsémet. A végén gyakorlatilag elmenekült arról a helyről.

Keri arcán hitetlenkedő mosoly jelent meg.

– Nos, ez a hirdetés viszont különálló lakrészt említ – ismertem el.

– Mindenesetre közeledik a tél, a fűtésszámla az egekig fog szökni ezen a huzatos helyen, és nekem fogalmam sincs, honnan szerezhetnénk több pénzt. Ezzel a megoldással viszont talán még félre is tehetnénk egy kicsit – győzködött Keri.

Haszontalan lett volna vitába szállni ezekkel az érvekkel, és valójában eszem ágában sem volt ellenkezni. Kerihez hasonlóan én is örültem volna bármiféle változásnak, amely kiutat nyújthatott rideg és túlzásfolt lakásunkból, ahol jelenleg tengettük szerény életünket. Keri nem sokat habozott, fel is hívta a megadott számot, hogy a hirdetésről érdeklődjön. Amikor kiderült, hogy a munka és a hozzá járó lakás még szabad, rögtön meg

is beszéltek egy találkozót a tulajdonossal, még aznap estére. Sikerült korábban elszabadulnom a munkából, majd a telefonon kapott útbaigazítást követve végighaladtunk a ragyogóan kivilágított, üzletekkel teli városközponton a fákkal szegélyezett utcák felé, amelyek a dimbes-dombos, Fasornak nevezett kerület irányába vezettek.

A hirdetésben szereplő ház fényűző, viktoriánus kúria volt, egy hatalmas, vörös téglaeépület, pazarul díszített, krém- és málnaszín szegélylécekkel, sötétzöld zsindelytetővel. A ház nyugati oldalán kerekített, kiugró ablakfülke támasztotta az emeleti, nyitott erkélyt, amely az előkertre nézett. Az erkély, akárcsak a földszinti veranda, a ház teljes szélességét elfoglalta. Óriási, díszesen esztergált gerendák és aranyleveles frízek tették teljessé a pompás összképet. A faburkolat mindenhol frissen volt festve, és láthatóan szépen gondját viselték. Robusztus téglakemény nyújtózott felfelé a ház közepéből, fából és kovácsolt vasból emelt díszes tornyok közepette. A házfal alján aprólékosan kidolgozott, csipkézett szegélydísz futott végig, amelyet néhol eltakartak a csinosra metszett örökzöld cserjék. Macskaköves kocsifelhajtó kanyarodott az épület elé, megkerülve egy fekete márványszökőkutat,

amelyet hóborította fal vett körül, tükre pedig befagyva várta a tavaszt.

A széles lépcső közelében állítottam meg az autót. Fel-sétáltunk a verandára a kúria kétszárnyas bejáratához. Az ajtókat gyönyörű faragások és finom virágmintás üveg-táblák díszítették. Becsengettem, egy férfi nyitott ajtót.

– Jó estét! Maguk biztosan az Evans házaspár.

– Úgy van – bólintottam.

– MaryAnne már várja önöket. Kerüljenek beljebb!

Beléptünk az előszobába, majd onnan egy másik, ugyancsak csodaszép ajtón keresztül továbbhaladtunk a ház márvánnyal borított előterébe. Eddigi tapasztala-taim szerint a régi házakra általában jellemző egy nem minden esetben kellemetlen, de azért határozottan saját-ságos szag. Ez a ház sem volt kivétel, a levegőben len-gedező illat a fahéj és a kerozin még elviselhetően kelle-mes keverékére emlékeztetett. Végigsétáltunk egy széles folyosón, amelynek falain ma már elektromos égőkkel felszerelt fáklyatartók sorakoztak, hangulatos fénnel világítva meg a helyiséget.

– MaryAnne a hátsó szalonban várakozik – tájékozta-tott minket a férfi.

A folyosó végén egy díszes, cseresznyefából faragott ajtón keresztül jutottunk a szalonba. Amikor beléptünk, egy rokonszenves, ősz hajú asszony üdvözölt minket, aki egy kerek, márványtetejű rózsafa asztalka mögött üldögélt. Öltözéke mindenben a szoba szépséges, rokokó stílusú berendezését idézte.

– Jó estét! – mondta szívélyesen. – MaryAnne Parkin vagyok. Igazán örülök, hogy eljöttek. Kérem, foglaljanak helyet! – Körbeültük az asztalkát, figyelmünket azonban teljesen lekötötte a szalon hihetetlen szépsége és gazdagsága.

– Megkínálhatom önöket egy kis borsmenta teával? – kérdezte a háziasszony. Domborműves, ezüsttel futtatott teáskészlet állt előtte az asztalon. A teáskanna körte alakot mintázott, ezüstözött oldalát gravírozott madártollak díszítették, a kanna csőre pedig a darumadár hosszú nyakának kecses ívére emlékeztetett.

– Köszönöm, nem kérek – hárítottam el.

– Én viszont szívesen elfogadom – válaszolta Keri.

Az asszony átnyújtott Kerinek egy csészét, és színültig töltötte. Keri megköszönte.

– Idevalósiak? – kérdezte Mrs. Parkin.

– Én itt születtem és nevelkedtem – feleltem készségesen. – De csak nemrégiben költöztünk ide vissza Kaliforniából.

– A férjem is Kaliforniából származott – mondta az asszony. – Santa Rosában született. – Kis ideig a tekintetünket fürkészte, hátha felcsillan benne a felismerés szikrája, majd legyintett. – Nem számít, már nem él. Csaknem tizennégy évvel ezelőtt hunyt el.

– Nagyon sajnáljuk – jegyezte meg Keri udvariasan.

– Igazán nem szükséges – válaszolta az asszony mosolyogva. – Tizennégy év hosszú idő. Egészen hozzászoktam már az egyedülléthez. – Letette csészejét az asztalra, és kiegyenesítette derekát a kárpitozott karosszékekben.

– Mielőtt az interjút elkezdenénk, szeretnék először is kitérni arra, hogy egész pontosan mit foglal magában ez a megállapodás. Látni fogják, hogy egy-két részlethez kifejezetten ragaszkodom. Szükségem van valakire, aki az étkezéseimről gondoskodik. Ön férjes asszony, feltételezem, hogy főzni is tud. – Keri bólintott. – Reggelizni nem szoktam, de tizenegykor igényt tartok egy villásreggelire, este hatkor pedig vacsorára. A szennyest hetente kétszer kell kimosni, lehetőleg kedden és pénteken. Az ágyneműt minden héten legalább egyszer szükséges

cserélni. Nyugodtan használhatja a mosókonyhát saját ruhaneműik mosására is, amikor csak óhajtja. Ami pedig a kertet illeti – folytatta most felém fordulva –, a füvet hetente egyszer kell lenyírni, kivéve, amikor hó takarja, ám ez esetben az ösvényekről, a kocsifelhajtóról és a verandáról el kell lapátolni a havat, és ha az időjárás úgy kívánja, fel kell sózni a kövezetet. A kert többi részének gondozására és egyéb házimunkákra bejáró személyzetet alkalmazok, ezekben nem lesz szükségem a segítségükre. Szolgálataikért cserébe önöké az egész keleti szárny, ahol nyugodtan lakhatnak. Én fizetem a fűtést és a világítást, illetve az egyéb háztartási költségeket. Önöktől csak annyit kívánok meg, amiről az előbbieken szó esett. Ha ez az ajánlat megfelel, akkor folytathatjuk is a beszélgetést.

Mindketten teljes egyetértésben bólintottunk.

– Jól van. Most pedig, ha nem bánják, szeretnék feltenni önöknek néhány kérdést.

– Csak nyugodtan – felelte Keri.

– Akkor kezdjük az elején. – Orrára biggyesztette ezüstkeretes szemüvegét, majd felemelt az asztról egy rövid, kézzel írt listát, és belekezdett.

– Dohányzik valamelyikük?

– Nem – vágta rá Keri.

– Nagyszerű. A házban ugyanis tilos dohányozni. A füst tönkreteszi a drapériákat. Túlzott alkoholfogyasztás? – Rám pillantott.

– Soha – feleltem.

– Vannak gyermekeik?

– Igen, egy kislány. Majdnem négy éves – válaszolta Keri.

– Csodálatos. Szívesen látott vendég lesz a ház bármely zugában. Ezt az egy szobát kivéve. Aggódok a porcelánjaim miatt – tette hozzá kedves mosollyal. Egy ötpolcos, fekete diófa szekrénykét pillantottam meg a háta mögött, minden polcán egy-egy porcelán szobrocskával. Mrs. Parkin folytatta a kérdezősködést. – Kedvelik a hangos zenét? – Ismét rám emelte a tekintetét.

– Nem – feleltem az igazsághoz híven. Ezt a kérdést inkább figyelmeztetésként, semmint az együttélés egyik feltételeként értelmeztem.

– És jelenleg mivel foglalkozik, ha megkérdezhetem?

– Nemrég végeztem el a főiskolát, ahol üzletvitelből szereztem a diplomámat. Azért költöztünk Salt Lake Citybe, hogy egy alkalmiruha-kölcsönzőt nyissunk.

– Úgy érti, öltönyöket és szmokingokat adnak bérbe?
– érdeklődött Mrs. Parkin.

– Pontosan – válaszoltam.

Gondolatban rögzítette ezt az értesülést is, majd elismerően bólintott.

– És végül a referenciák. – Szemüvege lencséje fölött pillantott ránk. – Hoztak referenciákat?

– Természetesen. Ezekkel az emberekkel nyugodtan felveheti a kapcsolatot – mondta Keri, és átnyújtotta az asszonynak a régi főbérelőink és munkáltatóink neveiből összeállított listát. Mrs. Parkin egy ideig behatóan tanulmányozta a névsort, majd félretette a papírlapot. A jelek szerint elégedett volt a felkészültségünkkel. Egyenesen a szemünkbe nézett, és elmosolyodott.

– Nos, rendben van. Amennyiben a referenciáik kielégítőnek bizonyulnak, azt gondolom, hogy akár meg is állapodhatunk. Talán az a legjobb, ha először egy negyvenöt napos próbaidőben egyezünk meg, amelynek végére érve tisztázhatjuk, vajon a jelenlegi felállás valóban mindkét fél számára egyformán előnyös-e. Ez így elfogadhatónak hangzik?

– Igen, asszonyom – válaszoltam.

– Szólítsanak, kérem, Marynek! A teljes nevem Mary-Anne, de a barátaimnak csak Mary.

– Köszönjük, Mary.

– Most már eleget beszéltem. Szeretnének esetleg önök is feltenni néhány kérdést?

– Megnézhetnének a lakást? – kérdezte Keri.

– Hát persze. A szobáik az emeleten vannak, a keleti szárnyban. Steve majd mutatja az utat. Az ajtók sehol sincsenek bezárva. Őszintén remélem, hogy tetszetősnek találják majd a szobák berendezését.

– Van néhány saját bútorunk is – jegyeztem meg. – Elraktározhatnánk valahol őket a házban?

– Az emeleti folyosó végén találják a padlásra vezető feljárót. Ott kényelmesen elfér minden holmijuk – felelte Mary.

Megkönnyebbülten kiszolgáltam magam egy keksszel az ezüsttálcáról.

– A fia nyitott nekünk ajtót? – kérdeztem.

Az asszony lassan ivott még egy korty teát.

– Nem. Nekem nincsenek gyermekeim. Steve régi barátom, az utca túloldalán lakik. Némi fizetségért cserébe segít nekem a ház körüli teendőkből. – Még egy korty

erejéig némán a gondolataiba merült, azután hirtelen témát váltott. – Mikor tudnának beköltözni?

– Két hét felmondási időt írtunk alá a főbérlőnkkel, de tulajdonképpen bármikor költözhetünk – válaszoltam.

– Nagyszerű. Örülni fogok egy kis társaságnak az ünnepek alatt.

2. fejezet

A karácsonyi doboz

Nem áll szándékomban hosszas és magasztos értekezésekbe bocsátkozni a szerény kis dobozok meszszenő társadalmi jelentőségéről vagy befolyásáról, bármennyire is megérdemelnék. Ám mivel egy bizonyos doboz igen tekintélyes szerepet játszik a történetünkben, mégis megengedek magamnak némi kitérőt. A keleti népek jáde és korall kövekkel gazdagon díszített ékszeres ládikáitól egészen a pennsylvaniai hollandusok praktikus sótartójáig a különféle dobozok csábereje a világ minden létező kulturális és földrajzi határvonalát átszelte. Szivardobozok, tubákos szelencék, perselyek, értékes kincseiknél is pompázatosabb ékszeres ládikók, hűtőládák és gyertyás dobozok népesítik be a földet. Utazóládák, hosszú, téglalakú rekeszek tehénbőrrel beborítva, amelyet azután bronzszegecsekkel erősítenek

szorosan az erős faszerkezethez. Tölgyfa ládák és ezüst szelencék; a nők örömeire kalapdobozok és cipős dobozok; és az édességek rabszolgáinak nagy élvezetére cukorkás dobozok hemzsegnek mindenütt. Tulajdonképpen az emberi élet is dobozok körül forog; a nyitott tetejű mózeskosárral kezdődően a fenyőből ácsolt ládáig, amelyet koporsónak nevezünk. A dobozban rejtőzik a múltunk, és – éppen olyan halálbiztosan – a jövőnk is. Nem kellene tehát meglepődnünk azon sem, hogy a doboz rendkívül fontos szerephez jutott már a legelső karácsonyi történetben is. Hiszen a karácsony egy szerény, szilánkos fából készült dobozban kezdődött, amelynek a belsejébe szalmát fektettek. A napkeleti bölcsek, akik nagy utat tettek meg, hogy láthassák a csecsemő királyt, kincsekkel teli ládikákat helyeztek a szent gyermek elé. S végül, amikor kiömlő vérével megváltotta bűneinket, a karácsony urának testét egy kőből faragott sírládjába fektették. Milyen alkalomhoz méltó tehát, hogy karácsony ünnepén színpompás, becsomagolt dobozok ölelik körbe a feldíszített fenyőfák lábát szerte a világon! S talán még ennél is méltóbb, hogy nekem is egy karácsonyi doboz segítségével sikerült ráébrednem, miben is rejlik a karácsony valódi jelentősége.

Elhatároztuk, hogy amint lehetséges, beköltözünk új otthonunkba, ezért a következő szombaton kölcsönkértem egy teherautót a munkahelyemről, és Barry, a sógorom, az egyetlen élő rokonunk száz kilométeres körzeten belül, eljött segíteni a költözködésben. Ketten cipeltük ki a bútorokat az autóhoz, miközben Keri szorgalmasan újságpapírba csomagolta, majd kartondobozokba pakolta a tányérokot, Jenna pedig békésen játszogatót a szobában, szinte észre sem véve, amint lassanként minden holmink eltűnik a lakásból. Sikerült majdnem az összes csomagot – amúgy sem akadt túlságosan sok – felrakodni a teherautóra. A többi dobozt bepakoltuk a saját kosinkba, egy jókora, rózsaszín, krómozott kupéba, amely kecses ívekkel és fenséges hátsó szárnyakkal büszkélkedett, a hűtőrácsa pedig leginkább egy fakutya széles, jóízű vigyorára emlékeztetett. Amikor végre teljesen kiürítettük a lakást, mind a négyen bepréselődtünk a zsúfolásig pakolt járművekbe, és együtt hajtottunk új lakhelyünkhöz, a Fasorba. Közvetlenül a ház előtt parkoltam le az autót, és a felhajtón állva vártam meg Barryt.

– Kerülj a ház mögé! – kiáltottam, kezemmel mutogatva az utat. A sógorom óvatosan az épület háta mögé

tolatott a teherautóval, behúzta a kéziféket, majd leugrott a sofőrülkéből.

– Egy igazi kúriába költöztök? – kérdezte irigykedve.

– A kékvérű nővéred találta – tréfálkoztam.

Lenyitottam a teherautó hátulját, miközben Barry gyorsan kioldotta a vászonponyvát, amellyel a rakományt takartuk le.

– Gyere, segíts nekem becipelni ezt a fonott komódot. Egyenesen a padlásra visszük. – Barry megragadta a terebélyes bútordarab egyik fogantyúját, és ügyesen leemeltük a kocsiról.

– Csak egy ember lakik ebben az óriási házban? – faggatott tovább a sógorom.

– Most már négy, hármunkat is beleszámolva – feleltem.

– Miért nem költözik be inkább a családja? Ha egyszer ilyen rengeteg hely van?

– Nincs családja. A férje meghalt és gyermekei sincsenek.

Barry a gazdagon díszített viktoriánus oromzatot fűrkészte.

– Egy ilyen épületnek bizonyára hosszú történelme van – jegyezte meg elgondolkodva.

Szép lassan megmásztuk a széles lépcsőt, áthaladtunk a konyhán, azután végig a folyosón, végül felkapaszkodtunk a padlás meredek lépcsőfokain is. Óvatosan letettük a komódot a lépcsőfordulóban, hogy kis időre megpihenjünk és visszanyerjük a lélegzetünket.

– Szerintem teremtsünk egy kis helyet idefenn, mielőtt a többi holmit is felhoznánk – javasolta Barry.

– Szabadítsunk fel ott egy területet a fal mellett, hogy minden bútort egy helyen tárolhassunk – mondtam egyetértően. Azzal nekiláttunk a padlás átrendezésének.

– Mintha azt mondtad volna, hogy a tulajnak nincs gyereke – szólalt meg Barry csodálkozva.

– Nincs is – vágtam rá habozás nélkül.

– Akkor miért van itt ez a bölcső? – Barry egy porlepte lepedő mellett álldogált, amely alatt nyilvánvalóan egy bölcső alakja rajzolódott ki.

– Talán csak a padlásán tárolja valaki másnak – vetettem fel.

Felemeltem egy kisebb rakás dobozt és félretettem.

– Már az idejére sem emlékszem, mikor láttam ilyet utoljára! – jegyeztem meg aztán, magasba emelve új felfedezésem.

– Mi ez?

– Nyakkendőprés. Gondolom, a férje használhatta.

Barry felkapott egy nagyméretű festményt, amelyen egy harcsabajuszú férfi pózolt sztoikus nyugalommal. A portrét aranylevelekkel díszített keretbe foglalták.

– Idenézz! – mondta. – Biztosan a családi bankár arc képe. – Mindketten jót neveltünk.

– Hé, ezt figyeld! – álmélkodtam, miközben vigyázva felemeltem egy régi, családi emlékek látszó darabot. Pompás diófa dobozt tartottam a kezemben, amelynek simára csiszolt oldalait finoman megmunkált faragványok díszítették. Körülbelül huszonöt centiméter széles, harmincöt centiméter hosszú és tizenöt centiméter mély lehetett, elég nagy ahhoz, hogy akár egy széthajtott papírlap is elférjen benne. A doboz két hatalmas bronzzsánnal büszkélkedett, amelyek fagyöngyöt mintáztak. A tetején két bőrpánt futott vízszintesen végig, ezüstös csatokban találkozva az oldalain. A doboz fedelére pedig a jól ismert betlehem-i jelenetet vésték, aprólékos, szemet gyönyörködtető részletességgel. Barry mellém lépett, hogy közelebbről is szemügyre vehesse a nem mindennapi tárgyat.

– Még soha életemben nem láttam ehhez foghatót – sustogtam ószinte bámulattal.

– Mi a csoda ez? – ámuldozott Barry.

– Egy karácsonyi doboz. Az ilyesmit karácsonyi holmik tárolására használják. Üdvözlőkártyákat, díszeket és sok más hasonló csecsebecsét szokás tartani benne. – Finoman megráztam. Nem hallatszott csörgés a belsejéből.

– Szerinted milyen régi lehet? – kérdezte Barry.

– Talán a századelőről származik – találgattam. – Láttod ezt a mestermunkát?

Mialatt a sógorom közelebről is megvizsgálta a dobozt, én gyorsan körbepillantottam a padláson, hogy mennyi teendő vár még ránk.

– Jobb lesz, ha igyekszünk! – sóhajtottam. – Rengeteg munkám van még ma éjszakára.

Félretettem hát a dobozt, és visszatértünk a pakolás-hoz, hogy teremtsünk egy kis helyet felesleges bútorainknak. Odakinn be is sötétedett már, mire mindent sikerült behordanunk a teherautóról. Keri már réges-régen kicsomagolta a konyhai eszközöket rejtő kartondobozokat, és a vacsora is az asztalon várt minket, amikor fáradtan leereszkedtünk a padlás lépcsőjén.

– Nos, nővérkém, hogy tetszik az új otthonod? – érdeklődött Barry.

– Hozzá tudnék szokni ehhez a rengeteg helyhez – válaszolta Keri vidáman –, no meg a csodaszép bútorokhoz.

– Látnod kellene, mi rejtőzik odafenn a padláson! – mondtam.

– Anyu, hogy fogja megtalálni a Mikulás az új házunkat? – kérdezte Jenna aggódalmasan.

– Ó, a Mikulás segédei gondosan nyomon követik az efféle változásokat – nyugtatta meg Keri kedvesen.

– Az már sokkal nehezebb kérdés, hogyan fognak le szállni a Mikulás rénszarvasai a tetőre, anélkül, hogy önként karóba húznák magukat – bolondoztam.

Keri lesújtó pillantást vetett rám a szeme sarkából.

– Mi az a karóba húzás? – rázta a fejét Jenna értetlenül.

– Ne vedd komolyan, amit apu beszél! Csak csúfolkodik.

Barry nevetett.

– Nem kellene vacsorát készítened a ház úrnőjének is? – kérdezte Keritől.

– Hivatalosan hétfőtől lép életbe a megállapodásunk. Holnap este éppenséggel ő készít vacsorát nekünk. Legalábbis meghívott minket, hogy vacsorázzunk vele.

– Tényleg? – csodálkoztam.

– Meglátogatott, épp mielőtt ti lejöttetek a padlásról.

– Ez érdekes lesz – jegyeztem meg.

Befejeztük jól megérdemelt vacsoránkat, majd segítségét sűrűn megköszönve elbúcsúztunk Barrytól, és szaporán leszedtük az asztalt. Azután belevetettem magam egy nagy halom számlába és főkönyvi kivonatba, amíg Keri ágyba fektette Jennát.

– Azt szeretném, ha apu olvasná nekem a mesét – kérte a kislány.

– Ma este nem lehet, drágám. Apunak rengeteg munkája van még.

– Nem kell, hogy hosszú mese legyen – könyörgött tovább Jenna.

– Ma este nem, kicsim. Majd egy másik alkalommal.

Csalódott gyermek bújt aznap éjjel az ágyba, és azzal hunyta álomra kicsi szemét, hogy közben egy távoli, „másik alkalom” után áhítozott.

3. fejezet

A bibliás doboz

 vasárnapot sosem nyilvánítaná a „pihenés napjának” az a fiatal édesanya, akinek egy egész családot kell az istentiszteletre felkészítenie. De hát ez az ájtatosság iróniája. Amikor az aznapi „templomosdi” végétével hazatértünk, hihetetlen örömünket leltük új otthonunk tágas kényelmében és csodálatos pompájában. Legutóbbi lakásunkban olyan szűkösen éldegéltünk, hogy vasárnaponként mindent kitaláltunk, csak hogy ne kelljen a délutánt otthon töltenünk. Most azonban szinte kihívóan szórtuk szerteszét a holminkat, sőt saját magunkat is a nekünk juttatott szárnyban. Én magam a nappali kandallójának melengető lángjai előtt szundítottam, miközben Keri a hálósobánkban olvasott, Jenna pedig csendesesen játszogatótt a gyerekszobában. Amit a

szoros családi együttlétből esetleg elveszítettünk, azért bőven kárpótoltuk magunkat ép elménk megőrzésével.

Háromnegyed hatkor Keri felébresztett, és gyors mozgás után lesétáltunk a lépcsőn Mary ebédlőjébe. Marhasült csodás illatfelhője töltötte be a levegőt, amelybe a hozzá illő szosz és frissen sütött zsemle ínycsiklandó illata keveredett. Az ebédlő tágas helyiség volt, és – tipikus viktoriánus stílusban – a padlót színpompás perzsaszőnyeg borította, amely majdnem egészen faltól falig ért, csupán keskeny sávot villantva fel a polírozott keményfa parkettából. A szobát egy hatalmas, téglalap alakú ebédlőasztal uralta, amelynek lapját hófehér csipketerítő fedte, egy váza frissen vágott virággal a közepén. Közvetlenül az asztal és a virágok fölött egy Strauss kristálycsillár lógott a mennyezetről. Az ebédlő keleti falát fényűző beépített szekrény foglalta el, amelyben a ház rendkívüli finomságú porcelán edényeit és étkészleteit tartották. A tulsó falon egy kandalló kapott helyet, amelyet pontosan olyan díszes faragványok tettek különlegessé, mint a szalonban látott párját, csak éppen világosabb fából készült. Burkolata egészen a mennyezetig felért, égésterének falait és tűztaalját pedig kék-fehér márványmintázatú csempe borította. A kandalló két

oldalán egy-egy diófa szék állt, gótikus stílusban faragott támlával és lószőrrel átszőtt kárpitozással.

Mary az ajtóban fogadott minket, és szívélyesen megköszönte, hogy együtt vacsorázunk vele.

– Annyira boldog vagyok, hogy el tudtak jönni! – örvendezett.

– Részünkről az öröm – biztosítottam udvariasan.

– Igazán nem kellett volna ennyit fáradoznia – mondta Keri.

Mary azonban elsőrangú háziasszony volt, és nem érezte volna érdemesnek az egész meghívást, ha nem vesződött volna sokat a vacsorával.

– Egyáltalán nem volt fáradtság – válaszolta ösztönösen.

Az álomszép terítékek makulátlanul csillogtak, a porcelán tányérok huszonnégy karátos aranszegély díszítette.

– Kérem, üljenek csak le! – bátorított minket Mary a székekre mutatva. Helyet foglaltunk az asztalnál, és tisztelettel megvártuk, hogy a ház úrnője is csatlakozzon hozzánk.

– Étkezések előtt mindig hálát adok Istennek – mondta. – Szeretném, ha együtt imádkoznánk.

Imára hajtottuk a fejünket.

– Drága Uram, köszönöm Neked a bőséget, amellyel elhalmoztál minket ezen az áldott karácsonyi ünnepen. Hálás vagyok az új barátokért, akikkel most együtt ünnepelhetek. Kérlek, áldd meg őket szükségleteikben és szívük vágyaiban. Ámen.

Egyszerre emeltük fel a tekintetünket.

– Köszönjük – mondtam.

Mary levette a kendőt egy fonott kosárról, és előbukkant alóla egy nagy halom, frissen gőzölgő zsemle. Szét-törte őket, majd mindegyikünk tányérjára helyezett egy darabot. Azután megtöltötte a poharunkat vízzel, és körbeadta nekünk az étellel megrakott tálakat.

– Szóval, hogy tetszik a lakrészük? – kérdezte Mary. – Sikerült minden holmijukkal együtt beköltözni?

– Sikerült – felelte Keri.

– Elég helyet találtak a padláson a bútoraiknak? Attól tartottam, hogy talán túlzsúfolt lesz.

– Rengeteg hely volt még – nyugtattam meg. – Nincsen sok bútorunk. – Ettem még egy kanállal a tányéromon lévő ételből, azután folytattam. – Akad odafenn néhány igazán különleges darab.

Elmosolyodott.

– Igen. Főleg az én Davidem gyűjteménye. A férjem élvezettel gyűjtötte a szépséges tárgyakat. Üzletemberként körbeutazta a világot. Minden újáról hozott haza valamilyen különleges holmit. Szabadidejében rengeteget olvasott a különféle bútorokról és antikvitásokról. Az idők során igazán nagy tudásra tett szert. Néhány évvel a halála előtt Bibliákat kezdett gyűjteni.

Hirtelen érdeklődéssel kaptam fel a fejem.

– Látják itt ezt a Bibliát? – kérdezte Mary. Egy nagyméretű, bőrkötéses könyv feküdt egymagában egy feketére lakozott, gyöngyberakásos papírmásé asztalkán. – Több mint kétszázötven éves. Davidnek ez volt az egyik legkedvesebb darabja a gyűjteményéből – mesélte boldogan. – Angliából hozta. Az első kiadásban a nyomdász hibát követett el, és a Kivonulás könyvében kihagyta a „nem” szócskát a hetedik parancsolatból. Úgy áll benne, hogy „Paráználsz!”.

– Ez borzasztó! Micsoda hanyagság – kuncogott Keri. Mary hangosan nevetett.

– Ez az igazság – bizonygatta. – Vacsora után nézzék csak meg nyugodtan! Az angol királyi ház háromszáz font bírságot vetett ki a mulasztás miatt.

– Drága nyomdahibának bizonyult – jegyeztem meg.

– Viszont rendkívül népszerű kiadás lett belőle – tette hozzá Mary huncut mosollyal. – A szalonban találnak egy francia Bibliát is, amelyben a lapok szélét különleges festés díszíti. Ha hátrafelé pergetjük a lapokat, a betlehemi jászol képe bontakozik ki előttünk. Odafele a padlásra pihen egy bibliás doboz is, amelyet David vásárolt hozzá, de véleményem szerint a könyv olyan gyönyörű, hogy inkább kinn tartom.

– A karácsonyi doboz – bólintottam.

Maryt láthatóan meglepte, hogy nem ismeretlen számomra az említett tárgy.

– Igen. A karácsonyi jelenetet faragták a tetejére. A kép a Madonnát és a kis Jézust ábrázolja.

– Láttam a padlásra. Gyönyörű szép.

– De nem Franciaországból származik – magyarázta az asszony. – Azt hiszem, eredetileg svéd munka. A skandináv országokban nagy múltja van a finoman megmunkált dobozok készítésének. David halála után nem is egy érdeklődő jelentkezett nálam, hogy megvásárolja a Bibliákat. Egyet a templomnak adományoztam, a többit eladtam. Csupán hármat tartottam meg, amelyekről képtelen voltam megválni. Davidnek rengeteg öröme telt a Bibliáiban. Ez a három volt a legféltettebb kincse.

– És hol van a harmadik Biblia? – érdeklődtem.

– A kuckómban tartom, ott szoktam olvasgatni. Biztos vagyok benne, hogy néhány gyűjtő akár még a fejemet is venné érte, de számomra különleges jelentősége van.

– Pillantása Jenna arcára tévedt. – De elég legyen most már a régiségekből. Meséljenek inkább erről az édes, hároméves kisleányról! – mondta kedvesen.

Jenna mindezidáig csendesen ült a helyén, és óvatosan kóstolgatta a vacsoráját. Szinte tudomást sem vettünk róla. Mary szavaira most félénken felemelte a fejét.

– Jenna januárban tölti be a négyet – mondta Keri.

– Ennyi éves leszek! – büszkélkedett Jenna, és egyik kicsi ujját behajtvva felmutatta a kezét.

– Nahát, ez igazán csodálatos! – kiáltott fel Mary. – Tetszik az új otthonod?

– Az ágyam nagyon szép – jelentette ki tárgyilagosan a kislány.

– Borzasztóan örül, amiért végre kiszabadult a babaágyból – magyarázta Keri. – A legutóbbi lakásunkban ugyanis nem volt helyünk még egy ágynak. Jenna teljesen odavolt, amikor kiderült számára, hogy az egész tánccsoportban ő az egyetlen, aki még mindig babaágynál alszik.

Mary együtt érzően mosolygott.

– Ó, ha már a tánchról esik szó – jutott hirtelen valami Keri eszébe, és felém fordult. – Jenna karácsonyi táncelőadása most szombaton lesz. Eljössz megnézni?

Bosszúsan ráncoltam a homlokomat.

– Sajnos nem lehet. A szombat rendkívül forgalmas nap lesz a boltban, a decemberi esküvők és karácsonyi ünnepek miatt.

– Önöknél a karácsony bizonyára igen zsúfolt szaka-sza az évnek – jegyezte meg Mary.

– Valóban az – válaszoltam. – De januárban visszaesik a forgalom.

Mary udvariasan bólintott, majd ismét Kerihez fordult.

– Nos, a magam részéről mindenesetre örülök, hogy Jennának tetszik a ház. És más társaság híján, én szívesen átvállalom Richard helyét azon a bizonyos táncelőadáson.

– Nagy örömmel vennénk, ha csatlakozna hozzánk – válaszolta Keri. Jenna boldogan mosolygott.

– Akkor ezt meg is beszéltük. És – mondta Jennára pillantva –, a kis táncosnőnek készítettem igazi csokoládés karácsonyi pudingot is. Kérsz?

Jenna éhes mosollyal felelt.

– Remélem, nem bánják – fordult felénk Mary bocsánatkérően. – Még nem fejezte be a vacsoráját.

– Csak nyugodtan – felelte Keri. – Igazán nagyon kedves magától.

Mary elnézést kért, rövid időre távozott az asztaltól, majd egy tálcával tért vissza, amelyen gőzölgő pudinggal teli kristálytálkák sorakoztak. A háziasszony először Jennát szolgálta ki.

– Nagyon finom – dicsértem, miután én is egy nagy kanál édességet gyömöszöltem a számba.

– Minden rendkívül ízletes – áradozott Keri is. – Hálaosan köszönjük.

A beszélgetés átmenetileg szünetelt, amíg nagy élvezettel elfogyasztottuk a desszertet. Jenna törte meg elsőként a csendet.

– Én tudom, miért repülnek be a legyek a házba – jelentette be váratlanul.

Kíváncsian pillantottunk rá.

– Tényleg tudod? – csodálkozott Mary.

Jenna komoly tekintettel nézett fel ránk.

– Mert meg akarják találni a barátaitak...

Szerencsére sikerült visszafojtanunk a nevetést, hiszen a kislány nem tréfált.

– ...mi pedig megöljük őket.

Keri és én egymásra néztünk, és nem bírtuk tovább; kitört belőlünk a kacagás.

– Nahát, micsoda kis gondolkodó vagy te! – nevetett Mary is. Közelebb hajolt, és kedvesen magához ölelte Jennát.

– Szeretnék pohárköszöntőt mondani! – jelentette be azután a ház asszonya. Felemelte borral teli kristálypoharát. Példáját követve mi is megtöltöttük poharunkat a vörös itallal, és ünnepélyesen a magasba emeltük.

– Egy új barátság kezdetére! Boldog karácsonyt mindenkinek!

– Úgy legyen! – mondtam teljes szívemből.

– Boldog karácsonyt! – ismételte Keri.

Az este további része kellemes beszélgetéssel telt, amelyet csak vidám nevetésünk szakított meg időnként. A vacsora végeztével valóságos dicshimnuszokat zengtünk Marynek az ételekről, és áthordtuk a tányérokat a konyhába. Mary határozottan kijelentette, hogy egyedül kívánja elmosogatni az edényeket, ezért némi vonakodás után magára hagytuk a nagy rakás piszkos tányérral, és visszatértünk az emeletre, saját lakrészünkbe.

- Úgy érzem, mintha egész életemben ismertem volna
- mondta Keri felfelé menet.
- Akárcsak egy igazi nagymama – állapítottam meg.
- Jenna elmosolyodott, és felvágatott előttünk az emeletre.

Közös életünk mindennapjai természetes és közvetlen nyíltsággal teltek, aminek mindannyian rendkívül örvendtünk. Hamar kiderült számunkra, hogy Maryt sokkal inkább a család utáni vágya hajtotta arra, hogy befogadjon minket a házába, mintsem a valódi szükség. Módjában állt volna akár teljes cselédséget is felfogadni, amint azt nyilvánvalóan a múltban is tette. És mintha különösen törekedett volna arra, hogy ottlétünk minél kellemesebben teljen. Olyannyira igyekezett, hogy minden olyan házimunkát bejáró személyzettel végeztetett el, amelyet Keri vagy én túlságosan egyhangúnak és időrablónak találhattunk volna. Kivéve persze, amikor az a bizonyos feladat valamilyen fontos családi eseménnyel állt kapcsolatban, és különleges jelentősége volt mindannyiunk számára. A karácsonyfa hazahozatala is egy ilyen alkalom volt. Miután Mary kiválasztotta a

legnagyobb, legtökéletesebb fenyőfát a kínálatból, nagylelkűen felajánlotta, hogy vásárol egy másikat is a mi lakrészünkbe. Ám szinte úszott a boldogságban, amikor Keri azt javasolta, hogy talán jobban örülne mindenki, ha egyetlen közös fa körül gyűlnénk össze karácsony estéjén. Hazahoztuk hát a fenyőt, majd sok huzavona és hercehurca után az örökzöld fa friss illata végre betöltötte Mary kuckóját. Nem meglepő, hogy ez a szoba vált mindannyiunk kedvenc helyiségévé, ahol vacsora után rendszerint összegyűltünk. Legalább annyira élveztük Mary társaságát, mint amennyire ő vágyott a miénkre. Jenna pedig kész örömet elfogadta az idős asszonyt pótnagymamájának.

Akadnak emberek, akik arra születnek, hogy másokért dolgozzanak. Nem az értelmetlen, szolgálékú robotmunkára gondolok – egyszerűen csak jobban érzik magukat, ha megszabott rendszerben, napi feladatok és megbízatások teljesítésén fáradozhatnak. Mások több vállalkozó szellemmel születnek, kifejezetten élvezik az önmegvalósítás kemény kihívásait, és hogy sohasem tudhatják biztosan, miként fordul legközelebb a kocka. Szerencsétlenségemre én az utóbbi lelkületű emberek

csoportjába tartozom. Igazság szerint ez a vállalkozó szellem legalább akkora szerepet játszott abban, hogy visszatértem szülővárosomba, mint a régies utcácskák és a hófödte hegycsúcsok, amelyek gyermekkoromban a szívemhez nőttek. Mint már korábban említettem, Keri és én azért a lehetőségért hagytuk magunk mögött a nap-sütötte Dél-Kaliforniát, hogy egy alkalmiruha-kölcsönzőt vezethessünk Salt Lake Cityben. Habár az alkalmi ruhák kölcsönzése ma már igen elterjedt és megszokott, abban az időben még új és ezért izgalmas üzleti vállalkozásnak számított. Az üzleti lehetőség egyik barátunkon keresztül kínálta magát, aki egyszer esküvői meghívást kapott egy Bountiful nevezetű kisvárosba, Salt Lake Citytől kicsivel északabbra. A fogadáson ismerkedett össze jövődóbeli üzlettársammal, akinek már akkor saját szabóműhelye volt, és szép, gazdagon díszített menyasszonyi ruhákat adott bérbe. Hamarosan rájött azonban, milyen nagy szükség mutatkozik megfelelő öltözékek és kiegészítők terén nemcsak a menyasszonyok, hanem a vőlegények számára is.

Mivel a szükség a nyereség szülőanyja, ez az ember belevágott az ígéretesnek látszó üzleti vállalkozásba, és egy teljes szmokingkollekciót kezdett bérbe adni férfiaknak,

óriási sikerrel. Abban az időben történt, hogy a barátom, aki éppen az egyik ilyen öltönyt viselte, hosszas beszélgetésbe elegyedett vele az üzlet jelenlegi és várható sikeréről, majd ismeretlenül is megemlített neki engem, a képzettségemet és a terveimet. A tulajdonos, akit a halottak alapján lenyűgöztek az értékesítés terén szerzett ismereteim, rögtön fel is hívott, majd számos távolsági beszélgetés után felajánlotta, hogy eladja nekem új üzletének egy részét a szakértelmemért és némi készpénzbefektetésért cserébe. Keri és én gyorsan össze is kapartuk az összeget, hiszen ennél jobb lehetőséget nem is remélhattünk volna, és az üzlet valóban hihetetlenül ígéretesnek mutatkozott.

Irányításom alatt megnöveltük piaci részesedésünket, képes katalógusokat állítottunk össze a kínálatunkban szereplő szmokingokról, és szétküldtük őket a szabóságoknak és esküvői rendezvénytermeknek a belváros területén kívül. Valójában ők váltak később öltönyeink legfőbb forgalmazójává, nem kis jutalék fejében kínálgatták őket a vevőknek. Ennek az új üzleti kezdeményezésnek az adminisztrációja rendkívül bonyolult volt, és rengeteg munkát igényelt. Újabbnál újabb ötleteim sikere egyre inkább felemésztette a lelkem, és mind távolabb

sodródtam az otthon nyugalmas békéjétől. De – modern üzleti kifejezéssel élve – ezt is a „lehetőségköltések” számlájára írtam. Ez a terminus azon a feltételezésen alapul, hogy mivel minden erőforrás, főként a pénz és az idő, korlátozott mennyiségben áll rendelkezésünkre, a sikeres üzletember minden kockázatos ügyletet annak tekintetében mérlegel, hogy milyen lehetőségvesztések várhatók. Talán ha akkor látom a kislányom vágyakozó pillantását az arannyal futtatott mérleg tükrében, jobban átgondoltam volna, mi fontos igazán az életemben. Én azonban igen találékonyan a szükséggel indokoltam gyakori távollétemet otthonról, és azt mondogattam magamnak, hogy a családom egyszer majd értékelni fogja ezt az áldozatot, amikor munkám gyümölcsét élvezik, velem együtt. Most visszanézve úgy vélem, kicsit gyakrabban kellett volna megízlelnem azt a gyümölcsöt, nem túl keserű-e.